

Hius- ja kauneudenhoitoalan työelämätoimikunnan tilannekuva 2018-2019

Hius- ja kauneudenhoitoalan työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta. Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017). Tätä tehtävää varten työelämätoimikunnilla on ollut käytössään seuranta-, arviointi- ja palautetietoa muun muassa Opetushallinnon tilasto-, ohjaus- ja säätelypalvelusta ja kansallisesta KOSKI-tietovarannosta.

Vuoden 2018 suoritustiedot on annettu toimikuntien käyttöön vuoden 2019 keväällä. Tämän ajankohdan jälkeen KOSKI-dataan tehdyt oppilaitosten tekemät mahdolliset korjaukset eivät näy tässä tilannekuvassa. Sama koskee vuoden 2019 suoritustietojen tilastotietoja, jotka on poimittu KOSKI-tietokannasta 2020 alkuvuodesta. Tarkistettujen suoritustietojen julkaisua myöhemmin Opetushallinnon tilastopalvelussa Vipunen.fi -sivustolla.

Tilannekuvassa käytetyt tiedot on poimittu KOSKI-tietokannasta suoraan siinä muodossa kuin oppilaitokset ovat ne ilmoittaneet. Tilastot voivat sisältää puutteellisia tai virheellisiä tietoja. Esimerkiksi teknisistä syistä johtuen, kaikki oppilaitosten omiin opintohallintojärjestelmiin kirjatut tiedot eivät ole siirtyneet KOSKI-tietokantaan oikein, jolloin tieto tilastoituu ”ei tietoa”/”ei ilmoitettu” -kohtien alle.

Lähdemateriaalina on ollut esimerkiksi toimikuntien vierailukäyntiraportit, oikaisupyynnöt ja lausunnot.

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritustiedot

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritukset	2018		2019	
	koko tutkinto	tutkinnon osat	koko tutkinto	tutkinnon osat
Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto	4	856	255	6 932
Kampaajatyön oa	2		61	
Parturityön oa	0		6	
Ihon hoidon oa	2		128	
Hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan oa	0		8	
Ihon hoidon oa, hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan oa	0		10	
Parturityön oa, kampaajatyön oa	0		34	
Tyhjä	0		8	
Hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto	0	1	3	52
Hiusten muotoilun oa	0		0	
Kosmetiikkaneuvonnan oa	0		0	
Ihon erikoishoidon oa	0		2	
Hiusten ja parran muotoilun oa	0		0	

Tyhjä	0		1	
Hiusalan ammattitutkinto	1	2	0	0
Hiusalan erikoisammattitutkinto	7	45	13	48
Hiusalan perustutkinto	975	7 907	723	5 476
Kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto	20	16	5	12
Kauneudenhoitoalan perustutkinto	821	6 189	692	4 777
Kauneudenhoidon ja tuoteneuvonnan oa	65		71	
Ihon erikois- ja laitehoitojen oa	727		585	
Ihon erikois- ja laitehoitojen oa, kauneuden hoidon ja tuoteneuvonnan oa	9		0	
Tyhjä	20		5	
Yhteensä	1 828	15 016	1 691	17 297

*Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen. Tutkinnon osien suoritukset eivät sisällä paikallisina ilmoitettuja tutkinnon osia.

Opiskelun tavoite tutkinnon osittain (määrä)	2018		2019	
	tavoitteena koko tutkinto	tavoitteena tutkinnon osa/osia	tavoitteena koko tutkinto	tavoitteena tutkinnon osa/osia
Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto	820	36	6543	389
Hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto	1	0	50	2
Yhteensä	821	36	6593	391

Pohdintoja

Tutkintojen ja tutkinnon osien määrien kehitys Marginaalisesti suoritettut tutkinnot ja osaamisalat

Tilastossa on näkyvässä tutkinnon perusteiden siirtymävaihe. Vuonna 2018 sekä 2019 on suoritettu vielä paljon vanhojen tutkinnon perusteiden mukaisia perustutkintoja, hiusalalan perustutkintoa ja kauneudenhoitoalan perustutkintoa. Kumpaakin tutkintoa on suoritettu noin 150 vähemmän vuonna 2019 kuin 2018. Uutta hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkintoa on tehty vuonna 2018 vain 4 kpl ja 2019 255 kpl. Kaikkia perustutkintoja on suoritettu 2019 137 kpl vähemmän kuin edellisenä vuonna 2018.

Hius- ja kauneudenhoitoalan vetovoimaisuus on laskenut. Hakijat ovat hyvin tietoisia alaan liittyvistä terveystarpeista sekä alan työllistymismahdollisuuksista sekä palkkauksesta. Nämä ovat saattaneet vaikuttaa vetovoimaisuuden vähenemiseen. Yhteiskuntatakuun myötä joidenkin opiskelijoiden opiskeluvalmiudet eivät ole niin hyvät, että he saisivat koko tutkinnon suoritettua. Tutkinnon osien määrät ovat kasvaneet, joten siitä voi päätellä, että opiskelijat ovat suorittaneet koko tutkinnon sijaan tutkinnon osia.

Uuden hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon osaamisaloista ei voi vielä vetää johtopäätöksiä, koska vertailutietoa ei juurikaan ole. Hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan osaamisalaa on suoritettu 2019 kaikkein vähiten. Hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan työpaikoista suuri osa on Etelä-Suomessa, joten alueelliset erot voivat vaikuttaa vetovoimaisuuteen.

Tutkintojen määrässä erikoisammattitutkinnossa on sama suuntaus kuin perustutkinnossa. Molempina vuosina on suoritettu pääasiassa vanhojen tutkinnon perusteiden mukaisia erikoisammattitutkintoja. Uutta hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkintoa on suoritettu 2019 vain 3 kpl. Kaikkiaan erikoisammattitutkintoja on suoritettu 2018 27 kpl ja 2019 21 kpl. Erikoisammattitutkintoon on vaikea saada opiskelijoita. Hakijat eivät koe tutkintoa riittävän hyödyllisenä osaamisen, urakehityksen ja palkkauksen näkökulmasta. Estenomin tutkinto koetaan hyödyllisemmäksi osaamisen kannalta ja se on arvostetumpi tutkinto urakehityksen ja työllistymisen näkökulmasta.

Koulutuksen järjestäjien tulisi kiinnittää huomiota erikoisammattitutkinnon markkinointiin. Alalla on laaja maahantuojien koulutustarjonta, jonka avulla voidaan hankkia erikoisosaamista nopeasti ja paikallisesti. Erikoisammattitutkinnon yksittäisten tutkinnon osien suorittamista olisi hyvä vahvistaa ja löytää niille sopivat kohderyhmät työelämästä. Työelämä sekä kuluttajat arvostavat erikoisosaamista.

Tutkintojen järjestäminen

Tutkinto	Järjestämisluvat	Aktiiviset järjestäjät	Lisätietoa
Hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto	17	4	voimaantulo 1.1.2019
Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto	51	46	
EI SISÄLLÄ SIIRTYMÄAJALLA OLEVIA TUTKINTOJA			

**aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä/oppilaitokselta kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia joko 2018 tai 2019 vuonna toimikunnalle toimitetun KOSKI-datan perusteella. Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen.*

Pohdintoja

Muutokset tutkintojen järjestämislupien määrässä ja tutkintojen järjestäminen

Järjestämislupien määrä on perustutkinnon osalta pysynyt lähes samana. Kauneudenhoitoalan perustutkinnon järjestämislupia on ollut 53 ja hiusalan perustutkinnon lupia 54. Uutta Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinnon järjestämislupia on 51. Erikoisammattitutkinnon osalta on ollut hieman kasvua. Hiusalan erikoisammattitutkinnon järjestämislupia on ollut 10 ja kauneudenhoitoalan 4. Uuden, yhdistetyn hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinnon järjestämislupia on 17.

Vuoden 2018 Kosken mukaan kauneudenhoitoalan perustutkintoa järjestää 34 ja hiusalan perustutkintoa 43 koulutuksen järjestäjää. Kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkintoa on järjestänyt vuonna 2018 kuusi koulutuksen järjestäjää ja hiusalan erikoisammattitutkintoa kaksi.

Tutkintojen / tutkinnon osien suoritusten jakaantuminen koulutuksen järjestäjien välillä Tutkintojen järjestämisen kattavuus maantieteellisesti ja kielellisesti

Kasvukeskuksissa tutkintoja suoritetaan suhteessa eniten, kuten Espoo, Helsinki, Tampere ja Valkeakoski. Perustutkinnon järjestäjät kattavat koko Suomen. Ruotsinkielistä perustutkintoa tarjoaa 4 koulutuksen järjestäjää. Maantieteellinen kattavuus erikoisammattitutkinnossa on suhteellisen hyvä, lukuun ottamatta Pohjois-Suomea. Tällä hetkellä ei ole yhtään ruotsinkielistä erikoisammattitutkinnon järjestäjää. Kielellinen kattavuus perustuu kulttuuriseen väestörakenteeseen.

Näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laatu

Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto

Näytön suorituspaikat ovat jakautuneet seuraavasti: työpaikka ja oppilaitos 5,63 %, oppilaitos 14,77 %, työpaikka 39,5 %. 59,9 % näyttöjen suorituspaikoista on tiedossa. Kaikkia näyttöpaikkoja ei ole kirjattu. Kirjauksissa esiintyneiden ongelmien johdosta ajantasainen tieto puuttuu. Tiedotusta kirjaamisesta on tehostettava ja ohjeistusta on lisättävä, jotta saadaan oikea tieto eri suorituspaikkojen määristä.

Arvioinnista päättäneet:

- työnantaja, työelämän edustaja + opettaja/koulutuksen järjestäjä 2821
- koulutuksen järjestäjän edustaja arvioija/arvioijat ja opettaja 63
- vain työnantaja/työelämä 149
- opettaja 573
- ei tietoa 2700

Tilastossa mainitaan, ettei 2700:sta näytöstä ole mitään tietoa, kuka arvioinnista on päättänyt. Tämä on todella huolestuttavaa, koska se on lähes puolet kaikista arvioinneista. Herää kysymys, miksi kirjauksia ei ole tehty. Tiedotusta kirjaamisen välttämättömyydestä on tehostettava ja ohjeistusta siihen on lisättävä. Läpinäkyvyys ja luotettavuus kärsivät, jos kirjauksia ei tehdä ja miten työelämätoimikunnat saavat tietoa arvioinneista, jos kaikkia ei kirjata ajantasaisesti. Kirjatuista arvioinneista miltei kaikki on tehty yhteistyössä työelämän ja oppilaitoksen edustajan kanssa, mistä voi ehkä päätellä, että arviointikeskusteluita työelämän ja opetusalan edustajien välillä on käyty kiitettävästi.

Kirjausten puuttumiseen on saattanut vaikuttaa oppilaitosten järjestelmämuutokset. Useat oppilaitokset ovat parin viime vuoden aikana vaihtaneet opiskelijahallintojärjestelmää ja tiedot eivät ole siirtyneet järjestelmien välillä toivotulla tavalla. Järjestelmien ja tiedon siirron eheyttäminen on vienyt ennakoitua pidemmän ajan ja työ on ollut rakenteellisesti haasteellista. Myös tutkintojen perusteiden uusiutuminen on vaatinut lisätyötä järjestelmävaihdossa.

Hius- ja kauneudenhoitoalalla on pulaa työssäoppimispaikoista. Kaikille opiskelijoille ei riitä työpaikkoja. Tämä tulee lisäämään erilaisia koulutuksen järjestäjän ratkaisuja osaamisen hankkimiseksi.

Lakiuudistus ja uudet tutkinnon perusteet ovat asettaneet koulutuksen järjestäjille yhä enemmän vaatimuksia, joita ohjaa koulutuksen rahoitus. Tämä kehitystyö on vielä kesken monissa oppilaitoksissa.

Hius - ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto

Erikoisammattitutkinnon näytön suorituspaikat ovat jakautuneet seuraavasti: työpaikka 65,38 %, työpaikka ja oppilaitos tyhjä, oppilaitos tyhjä. Opiskelijat opiskelevat työn ohella, joten työpaikka on luontevin paikka näytön suorittamiselle. Tieto lopuista suorituspaikoista 34,62 % puuttuu. Lähtökohtaisesti voisi olettaa, että näyttöjä tehdään työpaikoilla kirjattua enemmän. Saatu tieto ei anna oikeaa kuvaa tutkintojen suorituspaikoista minkään hius- ja kauneudenhoitoalan osaamisalan kohdalla.

Arvioinnista päättäneet:

- työnantaja, työelämän edustaja + opettaja/koulutuksen järjestäjä 31
- koulutuksen järjestäjän edustaja arvioija/arvioijat ja opettaja tyhjä
- vain työnantaja/työelämä tyhjä
- opettaja 5
- ei tietoa 16

Arvioinneista päättäneistä ei ole tehty kirjauksia noin kolmanneksen osalta. Tästä syystä tulosten luotettavuus ja läpinäkyvyys kärsii. Tiedotusta kirjaamisen välttämättömyydestä on tehostettava ja ohjeistusta siihen on lisättävä. Kirjatuista arvioinneista n. 2/3 on tehty yhteistyössä työelämän ja oppilaitoksen edustajan kanssa, joten myös arviointikeskusteluiden pitämisen suhteen voi olla parannettavaa.

Amispalautteista saa kuvan, ettei alkuperä- ja päättökyselyn välillä ole keskiarvoina mitattuna juurikaan muutoksia. Nykyiset tutkinnon perusteet mahdollistavat yksittäisten tutkinnon osien suorittamisen. Tästä syystä vertailu lähtötilanteeseen voi antaa väärän kuvan. Toisaalta pitää myös huomioida, että vastaajien määrät eroavat paljon eri tutkintojen alkuperä- ja päättökyselyissä eli eivät ole sinänsä vertailukelpoisia. Päättökyselyt ovat antaneet yleisesti hieman paremmat tulokset verrattuna aloituskyselyyn.

Tutkinto	aloituskysely/HOKS	päättökysely/näytöt
Hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto	4,2	4,0
Hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinto	3,7	4,7
Hiusalan perustutkinto	4,2	4,4
Kauneudenhoitoalan perustutkinto	3,9	4,3
Hiusalan erikoisammattitutkinto	ei tietoa	4,7

**opiskelijapalautteen tarkastelujakso on 7/2018 – 9/2019. Arviointiasteikko 1-5, jossa (5) täysin samaa mieltä, (4) jokseenkin samaa mieltä, (3) osin samaa osin eri mieltä, (2) jokseenkin eri mieltä, (1) täysin eri mieltä*

Pohdintoja

Osaamisen arvioinnin kaksikantaisuuden toteutuminen

Näiden esillä olevien tietojen mukaan voidaan todeta kaksikantaisuuden toteutuvan, tosin tämä ei ole täysin luotettavaa tietoa. Puutteita on kirjauksissa. Miten toteutuu kaksikantaisuus arvioinneissa, ei voi näiden kirjausten perusteella saada selville. Työelämätoimikunnan yksi tärkeimpiä tehtäviä on laadun varmistaminen tasapuolisesti jokaisen opiskelijan kohdalla ja niin että kaksikantaisuus toteutuu kaikkien opiskelijoiden arvioinneissa. Suurin syy tietojen puuttumiseen on todennäköisesti tiedon siirtymisen ongelma eri järjestelmien välillä oppilaitoksissa. Lisäksi on huomioitava aiemmin esille nousseet puutteet arviointien kirjauksissa, jolloin meillä ei välttämättä ole käytössämme kaikkea tietoa arvioinneissa tapahtuvasta kaksikantaisuuden toteutumisista.

Perustelut oppilaitoksissa järjestettävillä näytöillä

Näytön järjestäminen ei ole onnistunut työssäoppimispaikassa yleensä työpaikan resurssien puutteista johtuen (yksinyrittäjät, pienyrittäjät). Opiskelijat haluavat yleensä ensin harjoitella riittävästi, eikä näytön alkaessa mahdollisesti tulekaan tutkinnon osan arviointia varten sopivia asiakkaita. Jos työpaikalla ei ole mahdollista osoittaa tutkinnon osan kaikkia ammattitaitovaatimuksia, osaamista voidaan näiltä osin osoittaa oppilaitoksessa. Mikäli näyttöpaikassa ei ole palvelutarjonnassa tutkinnon osan sisällön edellyttämiä palveluja, näyttöä ei voi antaa työpaikalla. Oppilaitosten tulisi selvittää etukäteen paremmin työpaikalla tapahtuvan oppimisen palvelutarjonta. Näyttö järjestetään oppilaitoksen asiakaspalvelussa, jos työpaikalla ei ole riittävästi välineistöä tai palveluja (esim. partakäsittelyt, ehostus ja vartalon ihon hoidot). Erityistä tukea tarvitseville saattaa olla

hankalampaa löytää liikkeistä näyttöpaikkaa, silloin näyttöpaikkana on oppilaitos. Poikkeustapauksessa, jos työpaikalla ei näytön suorittaminen jostain syystä onnistu, näytön voi suorittaa koululla asiakaspalvelupäivänä. Arvioijat tulevat paikalle yhteistyöyrityksistä. Oppilaitosnäytöissä on hyvä huomioida, että työelämäarviointi toteutuu.

Yleistykset oikaisupyynnöistä

Työelämätoimikunnassamme ei voida tehdä yleistystä oikaisupyynnöistä, koska ei ole ollut vielä yhtään oikaisupyynnöitä käsiteltävänä.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien tilanne

Ne osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat, jotka olemme saaneet tarkasteltaviksemme, ovat olleet melko vaihtelevia laaduiltaan ja sisällöiltään. Mikäli meille tulee lausuntopyyntö, annamme lausunnon, jonka puollamme tai emme puolla. Ei puoltavista lausunnoista emme kuitenkaan saa korjattua versioita enää tarkastettavaksemme varmistuaksemme, että korjaukset on suoritettu. Miten takaamme, että esittämämme korjaukset suunnitelmiin on tehty.

Henkilökohtaistamisen toteutuminen käytännössä

Emme pysty tekemään varmoja yleistäviä havaintoja, mutta käytännössä ohjaamisen ja henkilökohtaistamisen resursseja on yleisesti lisätty näin esim. tiedossamme olevassa oppilaitoksessa. Osaamisen tunnustaminen on myös tehostunut, ja opiskelijat osaavat hakea ja kysyä sitä. Opintojen suorittamista mahdollistetaan nykyisin henkilökohtaistamalla monin eri tavoin. Ajankohta valitaan yksilöllisesti, näyttösuunnitelma tehdään kirjallisesti ohjaajan kanssa ja näytön suoritus suunnitellaan yhdessä opiskelijan kanssa. Näytöt henkilökohtaistetaan opiskelijan osaamisen ja oppimistahdin mukaisesti. Oppimista seurataan ja varmistetaan, että riittävä osaaminen on saavutettu ennen näyttöä. Hakeutumisvaiheen henkilökohtaistamisessa tunnustetaan osaamista mm. työkansioilla, luotettavilla ja riittävän tuoreilla työtodistuksilla.

Opiskelija voi myös tarvittaessa näyttää osaamisensa työnäytöillä. Tutkinnon suorittajan kanssa keskustellaan näyttöön valmistautumisesta ja näyttöön liittyvistä asioista useaan kertaan opintojen aikana ja tutkinnon suorittajaa perehdytetään näyttöihin koko opiskelun ajan, opintojen alusta lähtien. Jotkut tutkinnon suorittajat ovat ihmetelleet, miksi näyttöihin mennään hyvinkin eri aikaan. Miten opiskelija saadaan jo hakeutumisvaiheessa ymmärtämään henkilökohtaisen opinpolun merkitys käytännössä. Rungas valinnaisuus tutkinnossa ja henkilökohtaistamisessa edellyttää opettajilta vahvaa ohjausta.

Vierailukäynnillä esille noussut kysymys, olisiko oppilaitoksessa järjestettävässä näytössä syytä olla arvioinnissa mukana myös työelämän edustaja.

Hyvät käytännöt

Yhteistyötä eri oppilaitoksien ja työelämän välillä on lisätty.

Työpaikkaohjaajille järjestetään yhteisiä koulutustilaisuuksia arviointiin perehtymiseen.

Arvioijia perehdytetään työpaikoilla työpaikalla tapahtuvan oppimisen yhteydessä.

Työelämän edustajia kutsutaan ajoittain yhteistyötilaisuuksiin, joissa yhdessä kehitetään näyttöjä ja työpaikalla tapahtuvaa oppimista.

Oppilaitoksen työpaikkaohjaaja kiittää vastaanottamassa erityisesti yrittäjän oppisopimuksella opiskelevien näyttöjä eri työpaikoilla.

Kehittämiskohteita järjestäjien toiminnassa

Tilannekuvan alussa mainitut tilastojen ja näyttöihin liittyvien kirjausten puutteellisuudet. Ilman oikeanaikaisia kirjauksia on tilastojen tulkinta haasteellista. Kokemuksia uudesta tutkinnosta ei ole ehtinyt vielä kertyä kovin

paljon. Toteutusten suunnittelua on kehitetty siten, että opiskelijan osaaminen palvelee paremmin työelämän ja asiakkaiden tarpeita.

Hius- ja kauneudenhoidon neuvontapalveluiden osaamisala ei ole perustutkinnossa ollut vielä riittävän vetovoimainen suhteessa alueellisen työvoimatarpeeseen. Pyrkimys löytämään uusia ratkaisuja oppilaitosnäyttöjen siirtämiseen työpaikoille. Jatkossa toimikunnan täytyy nähdä, miten suunnitelmat ovat lähteneet käytännön tasolla toteutumaan oppilaitoksissa. Tähän tarvitaan tutustumista työssäoppimispaikkoihin tai ainakin opiskelijoiden ja työpaikkaohjaajien haastatteluja. Oppilaitoksen yhteistyö työpaikkojen kanssa näyttöympäristöjä kehittäessä, esim. apteekkialan yhteistyö koulun kanssa kosmetiikkaneuvojan tutkinnossa.

Kehittämiskohteeksi todettiin tarve tehdä ”järjestelmä” helpottamaan opiskelijan oman henkilökohtaisen opintopolun suunnittelemista ja sen ymmärtämistä, että jokainen tutkinnonsuorittaja opiskelee omaan tahtiin ja miten opiskelija saadaan jo hakeutumisvaiheessa ymmärtämään henkilökohtaisen opinpolun merkitys käytännössä.

Tutkintojen perusteiden toimivuus

Pohdintoja

Tutkinnon perusteiden työelämävastaavuus

Uudet tutkinnon perusteet ja tutkinnon osat on koettu toimivan hyvin. Kokemuksia uudesta tutkinnosta ei ole ehtinyt kertyä vielä kovin paljon. Toteutusten suunnittelua on kehitetty siten, että opiskelijan osaaminen palvelee paremmin työelämän ja asiakkaiden tarpeita. Hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan osaamisala ei ole perustutkinnossa ollut vielä riittävän vetovoimainen suhteessa alueellisen työvoiman tarpeeseen. Ihon hoidon osaamisalan valinnaisuutta vartalohoidon ja ehostuksen osalta pidettiin hyvänä. Hius- ja kauneudenhoidon neuvonnan osaamisala on vastannut hyvin työelämän tarpeisiin. Sille on tarvetta isoilla ketjuilla ja on vetovoimainen ala Etelä-Suomessa. Työllistymismahdollisuuksia on runsaasti. Kehittämiskohde on, että pyrittäisiin löytämään uusia ratkaisuja oppilaitosnäyttöjen siirtämiseen työpaikoille.

Valinnaisuuden toteutuminen tutkintojen suorittamisessa

Valinnainen: Parturityön osaamisala on mahdollistanut usean maahantulijan nopean työllistymisen yrittäjänä. Tällöin he ovat suorittaneet parturipalvelujen tutkinnon osan.

Lisäohjeistuksen tarpeet tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksissa tai ammattitaidon osoittamistavoissa

Lisäohjeiden tarpeita ei ole tullut esille raporteissa. Henkilökohtaistamisen ymmärtäminen on joillekin suorittajille haastavaa, varsinkin näyttöjen suorittamisen eriaikaisuus opiskelijoiden välillä. Lisää tukea tarvitsevat ja heidän ohjeistaminen esim. tietoteknisissä ongelmissa. Huomiona myös itsearvioinnin puute (vähäisyys). Opiskelijan itsearviointi -kohdassa sanotaan, että ”opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvoitetta arvioida omaa osaamistaan”. Toimikunnan mielestä hius- ja kauneudenhoitoalalla itsearviointitaidot ovat erityisen tärkeässä asemassa. Osaamisen ja arvioinnin toteutus ja arvioinnista päättämisen osalta suorittaja saattaa olla epätietoinen kaikista arvosanan määräytymiseen vaikuttavista tekijöistä, ellei niitä hänelle erikseen avata. Kohta ”Osaamisen arviointi muussa osaamisen osoittamisessa: Kaikille tutkinnoille yhteisessä osiossa mainitaan, että ”*Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman tutkintokohtaisessa liitteessä on tarkemmin kuvattu, miten tutkinnon osittain tutkinnon perusteissa määrättyjen ammattitaitovaatimusten ja arviointikriteereiden mukaisen osaamisen arvioinnin perusteella syntyvä arvosana määräytyy.*” Näitä ei kuitenkaan ole tutkintokohtaisessa osassa tuon tarkemmin avattu. Myöskään itsearviointista ei ole mainintaa tutkintokohtaisessa suunnitelmassa, vaikka tämä on hius- ja kauneudenhoitoalalla todella tärkeä taito, osata itse katsoa ja arvioida työtään.

Kokemukset uusien tutkinnon perusteiden toimivuudesta

Lausunto hius- ja kauneudenhoitoalan erikoisammattitutkinnon perusteisiin (annettu 8.3.2018)
Luonnos nähtiin positiivisena muutoksena. Sisällöt olivat hyviä ja laaja-alaisia, joissa on huomioitu työelämälähtöisyys. Kädentaidon osaamista pidettiin hyvänä. Jos kädentaidon osaamisen osuutta lisätään entisestään, on erikoisammattitutkinto monelle juuri se tutkinto, mitä ollaan hakemassa.

Nykyiseltään tutkinto ei ole käsityöpainotteinen vaan erittäin vaativa tutkinnon kirjallisten osuuksien kanssa työstettävä, miltei ammattikorkeakoulutustasoon yltävä tutkinto. Vaativuudessa pitäisi mm. ilmoitettu tietotekninen osaaminen (tätä saa tukitoimintona tutkinnon ohessa, mutta 1h silloin tällöin ei valitettavasti riitä). Henkilökohtaistamiseen, osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen pitää paneutua enemmän. Hyvin tehty henkilökohtaistaminen tutkinnon hakeutumisvaiheessa pilkkoi suurimman osan tasovaatimusten vaikeasti ymmärrettävyydestä. Tällöin pystyttäisiin tutkinnon suorittajaa ohjeistamaan tutkinnon sisällöstä, ja siihen tarvittavista tasovaatimuksista.

Toivottiin myös, että erikoisammattitutkinnossa esim. laitehoitojen osaamista määriteltäisiin tarkemmin, jotta saataisiin selkeä ero perustutkintoon, että erikoisammattitutkintoa vastaavalla tasolla hoitoja osataan tehdä esim. valoimpulssilaitteella, pehmeällä laserilla yms. (haasteellinen lainsäädännön muuttuessa?). Teknologiset laitteet, miten perustutkinto erottuu erikoisammattitutkinnosta? Polun kuvaaminen on haasteellinen ja vaativampi. Perustutkinto pitää selvästi erottua erikoisammattitutkinnosta. Alan ammattilainen tietää, näkee ja erottaa kyllä tämän asian. Tutkinnon suorittajan on kuvattava osaaminen, perusteltava erikoisosaamistaan, mistä on hankkinut osaamistaan (esim. hiuskoristeiden itse tekemistä/tätä ei tehdä perustutkinnon puolella jne.).

Tutkinnon jo suorittaneen haastattelun kautta saataisiin kosketuspinta-alaa enemmän koko tutkintoon ja tutkinnon sisällöstä tulisi selkokieliempi.

Nimikkeitä pidettiin hyvinä; Parturimestari tai kampaajamestari.

Valinnaisia pidettiin hyvinä. On laajemmat mahdollisuudet valita tutkinnon osia.

Koulutuksen järjestäjät keskustelevat ja jakavat hyviä käytänteitä yhteistyötahojen kanssa.